

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ruperti Abbatiss Tvitiensis, Summi Disertissimi Theologi, sacris du[n]taxat literis omnia probantis, in XII. prophetas minores, Commentariorum Libri XXXII

Rupert <von Deutz>

[Köln], M. D. XXVII.

VD16 B 3835

Cap. I. Onus verbi domini super Jsrahel in manu Malachie.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71859](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71859)

PROLOGVS IN MALACHIAM PROPHE TAM

Alachia ultimū duodecimū prophetarū Hæbrei Esdrā æstimāt sacerdotem, quia omnia quæ in libro illius cōtinent, etiā hic ppheta cōmemorat, & pprea titulū nō habere, quia liber iste p titulo sit. Igitur & Malachias. i. Esdras post Aggæū & Zachariā, qui ppheta uerit sub Dario credēdus ē. Hinc de abiectio ne Iudæorū, et uocatōe gentiū: nō ē (inqt) mihi uoluntas in uobis dicit dñs exer...

Malachiam, Esdras cici

Malach. j.

i. Esdr. 9

Malach. z

Inuocatio.

RVPERTI ABBATIS TVITIENSIS IN MALACHIAM PROPHE TAM COMMENTARIORVM LIBER VNICVS.

Onus uerbi domini super Iſrahel in manu Malachie. Onus, id est, gra uisſima iudicij pōdus iſta ſup ſtitio pollicei, qd uidelicet ſcđm pphetiā hāc inſ felix Iudaicus populus, ſimiliter ut Cain, qui Abel fratrem ſuū occidit, ſeptēpli cireatu obnoxius, ſeptēpliciter puniendus. i. incorrigibilis pmanēdo, intermi nabile irā dei foret ſubiturus. Numero nāq; ſeptenarius, q tam apud eccleſiaſti...

Onus contra Iudæos

Septenarius numerus

Septies obis citur peccatū rebellionis

Peccatū Cain ſeptuplex & irremiſſibile. Gene. 4

IN MALACH. PROP. CAP. I. Fo. CCXXXVII.

mus, & Idumæa & omnis terrenitas cœlesti gratiæ, in qua dilectus est Jacob cõtraria, destrua & destruenda est. Et isti ait dñs, edificabit & ego destrua, & uocabunt termini impietas, & pplus cui iratus est dñs usq; in æternũ. ¶ Vex hæc oia quæ iam diximus spiritualia bona iacob, & generi eius collata, carnalibus iudæis, cõtra quos hæc pphctia textitur, p nihilo sunt, & pccaciter dicunt, in quo dilexistis nos? Nimirũ sicut Psalmista loquitur: & in iracundia terræ loquẽtes dolos cogitabãt, irati sunt & irascunt propter terrã quã pdiderũt, & de qua in oēs gentes captiui abducti sunt, nec reputant sibi ob suũ hoc euenisse peccatũ, ut cõfiteutes culpã, cum uenia cœlestẽ recipiãt grã, sed in iracundia dicunt. In quo dilexisti nos? Quod est dicere: Falsum ẽ, nõ dilexisti nos. Et dñs deinde loquitur. **L. Filius honorat patrẽ, & seruus dominum suum. Si ergo pater ego sum uobis est honor meus, & si dominus ego sum, ubi est timor meus?** ¶ Oportuna planè cõmemoratio cõtra illos qui patri dicẽti dilexisti uos, tanq; procaciter obiecerunt, in quo dilexisti nos? Est ergo sensus: Flagellantẽ patrẽ honorat filius, recipiendo disciplinã eius. Ego flagellauis uos flagellatõẽ, quali pater filios flagellare cõsueuit, quẽadmodũ Sapia dicit: flagellat autẽ oẽm filiũ quẽ recipit. Flagellatio hæc est temporalis qua in hoc seculo flagellamini, à Romanis excidiũ passi, & ubiq; terrarũ captiui. Disciplinã hanc uos obijcitis, nec me honoratis, ut reatũ cõfiteamini, & pœnitentiã agatis. Ergo filij nõ estis, ergo adulteri & nõ filij estis, quia extra disciplinã estis, animo rebell, odio crudeli. Item seruus honorat dñm suũ, timendo cõminantem illum, Ergo quoniã non estis filij, quoniam disciplinã abijcitis, id est propter temporalem afflictionem non respicitis, tanq; seruis cõminor uobis pœnam sempiternam, gehennã ignis, nec saltẽ propter hoc timẽtes pœnitẽmini, Ergo nec saltẽ serui estis. Nõ filij, sed adulteri, non serui sed inimici estis. **L. Bicit dominus exercituum ad uos o sacerdotes, qui despiciatis nomẽ meum. Et dixistis In quo despexim? nomẽ tuum? Offertis sup altare meum panẽ pollutum.** ¶ Dominus exercituum, cuius nomen sacerdotes iudæorũ hodie despiciunt, unde & dicit, qui despiciatis nomẽ meum, dñs deus est pater omnipotẽs, cuius nomen est ut inuocamus, deus & pater dñi nostri Iesu Christi, illi despiciunt. Procaciter interrogãtib; illis, in quo despexit mus nomen tuum? offertis ait, super altare meum panem pollutum. Vere ex quo in festiuitate azymorũ interfecistis Christũ, ex eo ò uos iudæi offertis panem pollutũ. Extunc omnis quem offertis, panis uester pollutus est, omne qd offertis, nõ sacrificiũ, sed sacrilegiũ: omne (inquã) qd offertis, pollutũ & immundũ est. **L. Et dicitis in quo polluinus te? In eo qd dicitis: Mensa domini despecta est.** ¶ Quæ est hodie mensa dñi, nisi sacramentũ corporis & sanguinis dñi, sacrificiũ panis & uini? Nimirũ talis mensa domini uobis ò iudæi despecta est: quia non sunt ibi carnes taurorum, & sanguis uitulorum & cætera huiusmodi. Propter hoc despecta est uobis illa, quæ ueraciter dicitur & est mensa domini, quia tauri nõ sunt ibi, nõ est hircus, aut uitalus illic, ouis aut columba, siue turtur non sacrificatur ibi. Sed dico, **L. Si offeratis cœcum ad immolãdum, nõne malum ẽ? Et si offeratis claudum & languidũ, nõne malum ẽ? Offer illud duci tuo, si placuerit ei, aut si susceperit faciẽ tuã dicit dñs exercituum.** ¶ Sine dubio cœcũ, claudũ, & languidũ ad immolãdũ offerre, si uos interrogem an malũ sit, respondetis, malum est, non solũ, quia ratio præsto est, uerũ etiã quia lex prohibet. Est autẽ cœcũ, claudũ, & languidũ omne qd brutũ est in cõparatõẽ hominis, qui rationalis est. Quanto magis in cõparatõẽ Christi, qui & homo & deus est, q dei uirtus & dei sapia est: Male ergo dicitis, mensa domini despecta est. Mensam illã despiciẽtes, in qua sacrificiũ corpus & sanguis Christi est. Potius uestrũ sacrificiũ despiciabile ẽ, quia sicut iã dictũ ẽ cœcũ, claudũ & languidũ est. Istud autẽ sacrificiũ, qd despicitis in mensa domini, propter extimitatẽ eius, qd uidet panis & uini, & uidet & bene graditur, & sanũ est. Offer (inqt) illud, offer cœcũ, claudũ, & languidũ duci tuo, & experire si placuerit ei, aut si susceperit faciẽ tuã, dicit dominus exercituum. Nimirũ nõ placebit, nõ suscipiet illud, imò iniuriã sibi factã reputabit. Quare? Profecto quia cum haberes in promptu, & offerre posses illud quod & uidet, & bene graditur, & sanum est, illud obtulisti quod cœcum, & claudum, quod languidum ẽ. Sic profecto cum in promptu sit, quod possis offerre sacrificium ualens ad remissionem peccatorum, scilicet, Christi corpus & sanguinem uerũ, iniuriã mihi facis offerendo pecus brutũ, dicit dñs exercituum. **L. Et nũc deprecamini uultum domini, ut miser eat uultum dñi exercituum.**

Ingrati Deo
Iudæi

Psal. 34.

Proter. 3
Hebr. 12.

Iudæi nec filij
nec serui, sed
inimici dei
sunt.

Quõ despiciunt
Iudæi nomẽ
dei

Mensa dñi sacrificium
corporis & sanguinis
Christi.

Leuit. 22

1. Corint. 1.

stri, de manu eni uestra factum ē hoc, si quō suscipiat facies uestras, dicit dominus exercituum. Hoc est, qd & Petrus in Actibus Aplos; dixit eis: Viri Israhelice audite uerba hæc: Iesum Nazarenū uirū approbatū in uobis, & cætera usq; pœnitentiā agite, & saluamini à generatōe ista praua. De manu enī (ingr) uestra factū est hoc, uidelicet qd nō solūm eacū uel claudū aut languidū: uegetiā latronē seditiosum, & homicidā obtulistis, qd Barraban ppter honorē dici festi uitæ donastis: Iesum uero auctorē uitæ interfecistis. Deprecamini uultum dñi, ut misereat uestri. **Quis est in uobis qui claudat ostia & incēdat altare meū gratuito?** Nō est mihi uolūtas in uobis dicit dominus exercituum, & munus nō suscipiā de manu ustra. Ab ortu em solis usq; ad occasum, magnū est nomē meum in gētibus dicit dominus exercituum, & in oī loco sacrificatur & offertur nomini meo oblatio munda, qz magnum nomē meum in gētibus dicit dominus exercituum, & uos pollulistis illud in eo qd dicitis, mēsa domini cōtaminata ē, & quod supponit contemptibile est cum igni qui illud deuorat, & dixistis: ecce de labore, & exufflastis illud dicit dominus exercituum. **Manifestissima de reprobatiōe sacerdotij Iudaici ppheta est, cū exprobratiōe aaritiæ cū dicit. Quis est in uobis q claudat ostia, & incēdat altare meū gratuito?** Omnia inquit lucricā facitis, & ne illud qdem qd exiguū est, ut est ostia claudere, ignē altaris incēdere sine afflare, gratuito facitis, ad mercedē tēpālē sem p hiātes uacui à dilectōe dei. **Nō ē mihi (ingr) uolūtas in uobis, imō sicut p aliū pphētā dixi: Nunq; quæ sui hæc de manib; uestris.** Holocausta arietū, & adipē pinguiū, & sanguinē uitulor; & agnor; & hircor; nolui. Itē per alium pphētā dixit Holocaustomata uestra, addite uictimis uestris, & comedite carnes, quia non sum locutus cū patribus uestris, & nō præcepi eis in die qua eduxi eos de terra Aegypti, de uerbo holocaustomatū & uictimar; sed hoc uerbū p̄cepi eis, dicēs: Audite uocemā & ambulatē in omī uia quā mādauī uobis. Quāto magis nūc minus suscipiam de manu uestra, qm manus uestræ plenæ sunt sanguine: Planē nō suscipiā imō auertā oculos meos à uobis. **In censum uestrū abominatio est mihi. Neomeniā & sabbatū, & festiuitates alias nō ferā, inī qui sunt cætus uestri. Calēdas uestras & solēnitates uestras odiuit anima mea. Facta sunt mihi molestia. Laboraui sustinēs, subaudiit p annos quadragintaduos. Vix tādū sustinere potui, & differre qd oportebat fieri. s. ut Romani uenirēt, & tollerēt uim & locū & gētē. Nō suscipiā munus uestrū: sed & reiectio mēris ufi nullū ifert noi meo dānū. Ab ortu em solis usq; ad occasum magnū est nomē meū in gētibus, & in oī loco sacrificat & offert nomī meo oblatio munda. Nō enim solus Hierosolymis mihi est locus ubi oporteat adorare, sed in omī loco ueri adoratores adorabūt patrē in spū & ueritate. ¶ Et offerūt noi meo oblationē mūdā, oblationē panis panis & uini, sacm̄ corporis & sanguinis redēptoris sui. Hæc oblatio sic est mūdā, ut exterius nullū habeat cruoris horrore. Et interius siue inuisibilē mūdēt cruentā ois peccati pollutionē. Itaq; in gētibus talē oblationē offerētib; magnū est nomē meū: uos autē quōdam meus p̄p̄us peculiaris pollulistis illud, & cōpleit illud. Populus quē nō cognouit seruauit mihi, in auditu auris obediuit mihi: Filij alieni mentiti sunt mihi, filij alieni inuererati sunt, & claudicauerūt à semitis suis. In eo pollulistis nomē meū, qd cū fit oblatio mūdā, & emūdans oia delicta. Vos dicitis, mēsa dñi cōtaminata ē, & qd supponit contemptibile ē, cū igni q illud deuorat, uidelicet qd i cōmemorationē fit passiois & mōrtis dñi, quē uos occidistis, cū signaculo crucis, in qua uos illū suspēdistis. Vñ & ipm̄ signaculū exexamini, & torquerim̄i cōscia crudeli, dicitis in cordibus uestris, cōtaminata ē istā quā dicimus mēsam dñi, & qd supponit contemptibile ē dicitis, nimiq; quia nō carnes eiusmodi, q̄les offerre uos & comedere cōsueuistis, addentes, ut p aliū pphētā dictū est, holocaustomata uestra uictimis uestris. Simil cū dicit uobis: ignē huius mēse dñi, ignē eē inuisibilē, ignē spūs sancti, contemptibile hoc ē uobis, quia nō apparet uisibiliter, nec deuorat sacrificiū corporeus ignis. Et dixistis: Ecce de labore, Dixistis (ingr) hoc, & dicitis in cordib; uestris, qd totū ministeriū mēse dñi, qd celebrat in gētibus, cū fit (ut iā dictū est) cōmemoratio passiois dñicæ, magnus labor, magnū etiam mētū cōscia uestræ. Proinde exufflastis, i. blasphemastis illud nequissimo statu magnū inuidiæ, magnæ iracūdiæ. Nescio quō ex libro Esdræ possit itelligi, qd scdm̄ hāc literā reuelata de Babylone p̄p̄us, minorē putauerit eē cultū religiōis, qd ornatus tēpli deerat, & qd supponebat, idcirco esse pollutū, quoniā altare tantū fortuitis & impolitis lapidibus erat extructū, abiq; tēplo**

Acto. 2.

Mat. 27

Esai. 7

Hiere. 7.

Esai. 7

Johan. 4
Oblatio mūdā

Psal. 77.

Hiere. 7

In quos hæc
ppheria scrip
ta est

absq; templo, absq; urbis ædificijs, absq; extruptione murorū, & qd̄ ppter paupertatē mūr
 murātes atq; inuiti offerētes dixerūt. Ecce de labore, Nā ibi taliter scriptū est, qā spēte ob
 tulerūt in domū dñi ad extruendā eā in loco suo, & scdm vires suas dederūt, & qā cōgrega
 tus est populus quasi uir unus, & edificauerūt altare dei I srahel, ut offerēt in eo holocausto
 mata, sicut scriptū est in lege Moyū uiri dei, & qā cōcinnebāt in hymnis & cōfessioē dñi
 quoniā bonus, quoniā in æternū misericōdia eius: omnis quoq; populus uociferabatur clamo
 re magno laudādo dominū. Num ergo illius tēporis Iudæi tali fuerūt digni exprobratiōe?
 Sed uos d̄ Iudæi, uos d̄ sacerdotes, & pōtīfices tēporis pessimi, qbus iuxta prophetā aliam.
 Vt qā separati fuistis in diem malū, & appropinquastis solio iniquitatis, uos (inquā) sermo
 iste pcutit, qā sermo propheticus est, & enūciabat de futuris, dū hęc loqueretur iste angel⁹
 iste nūcius dñi. Proinde audiamus quid adhuc dicat. **Et intulistis de rapinis claudū,**
z languidū z intulistis munus. Nūquid suscipiā illud de manu uestra dicit dñs
 exercitū. **Maledictus dolosus qui habet in grege suo masculū, z uotum faciēs**
immolat debile domino, quia rex magnus ego, dicit dominus exercitū, z nomē
meum terribile in gentibus. Et nunc ad uos mandatum hoc o sacerdotes. **Si no**
lueritis audire, z si nolueritis ponere super cor, ut detis gloriam nomini meo (ait
 dominus exercituum, mirā in uobis egestatē, z maledicā benedictiōibus uestris
 z maledicā illis quoniā non posuistis super cor. **Ecce ego projiciā uobis brachiū**
secum. Ad uos (inquit) mandatū d̄ sacerdotes qui domū patris, quæ debuit esse domus
 orationis, fecistis speluncam latronū, & inde, id est de latrocinio uestro, de rapinis quas de
 populo rapiebatis, boues, & oues, & columbas & cætera, quæ oblata erant, uendendo his
 qui de longe uenerant & qd̄ offerrent nō habebāt, ad uos (inquā) mandatū hoc. Quia sic fa
 ciēdo profecto intulistis de rapinis claudū & languidū, id est intulistis munus omni cōtēptu
 dignū, nūquid suscipiā illud de manu uestra dicit dñs: **Imō dicam, Maledictus dolosus q ha**
bet in grege suo masculū, & uotū faciēs debile immolat dño. Quis est q̄ habet masculū in
 grege suo, & debile offert, & debile immolat domino, nisi uos d̄ sacerdotes Iudaicæ pfidie
 qui habetis Christū incarnatū iam de genere uestro, et adhuc brutū pecus cōtenditis offer
 re domino? **Maledicti estis d̄ dolosi, qui illū uenisse sciētes, uos scire dissimulatis, q̄ iā ue**
merit, & non qualēcūq; claudū, aut languidū, nō qualēcūq; debile, qd̄ est omne pecus brutū,
quia nō ualet ad emundationē peccatorū, uerū etiam Barrabā latronē, homicidā sedici
osūp domino obtulistis, dimittendo illum pro honore quasi domini, secundū cōsuetudinē
dici festi, & deinde nūq; masculū illum gregis electi, dominū offerre uolulistis, potius brutū
pecus ingerētes quasi placeat illi, quasi carnes taurorū manducare & sanguinē hircorū pos
tare uelit. Bene est quod ipse rex magnus dominus exercitū nomen suū terribile faciēs in
 gentibus quoniā nolulistis audire, quoniā nolulistis ponere super cor ueritatē, sed opposuistis
 claritati eius perfidiā uelamen, & non dedistis nomini eius gloriā & honorē, misit in uobis
 egestatem, mādando nobis suis, ne pluant super uos imbrem, sicut nunc paret, quia neq;
 propheticam neq; quamlibet aliam habetis gratiam cœlestem, & maledixit benedictiōi
 bus uestris, & iterum maledixit illis, id est, iuxta prophetā aliū duplici cōtritione uos cōtrī
 uit, ut nō solū Romani tollerēt uestrū & locū & gentē, uerū etiam maligni spiritus animas
 auferrēt, iuxta illud Psalmistæ ueriloquiū: Tradētur in manus gladij, partes vulpiū erūt. Be
 ne (inquā) & iustæ maledixit benedictiōibus uestris, qm̄ uos benedictiōibus eius maledi
 cete uolulistis, & maledixistis quantū potuistis. Nā qā spūs sanctus, qui est ipsa benedictiō
 domini, dixerat in Psalmo: **Benedictus qui uenturus est in noīe dñi, uos assumpistis quasi**
patrocinijū legis dicentis, qā maledictus est à deo qui pendet in ligno, & dānatione patibuli
maledictū uolulistis facere illū, q uenerat benedictus in noīe dñi. Bene omnino proiecit uo
 bis brachiū, & dispersū sup vultū uestrū stercus solēnitatū uestrarū, & assumet uos (ait) ster
 cus illud secum. Nam quia brachiū, id est, armū dextrū bruti pecoris, qd̄ ex lege uobis fie
 bat, secundū ceremonias legis solum habere uolulistis, & fortissimū brachiū domini Chris
 tū filiū dei reiecitistis & contemptui habuistis. Recte brachiū eiusmōi uobis tāq; canibus pro
 pter ne saltē inuis in Hierosolymis porrigeretur uobis, sed foris picctū uix assequi & rode
 re possitis

1 Efdra. 3.

Amos. 6.

CAP. II.

Maledicti sa
cerdotes Iud
æorum.

Hebr. 9.

Psalms. 43

Esa. 5.

Maledictio et

duplex cōtrī

tio Iudæorū.

Hiere. 7.

Psalms. 62.

Psalms. 117

Deut. 21.